

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ У ФАХОВУ ПЕРЕДВИЩУ ОСВІТУ В УКРАЇНІ ТА КИТАЇ

IMPLEMENTATION OF INTERNATIONAL STANDARDS IN PROFESSIONAL HIGHER EDUCATION IN UKRAINE AND CHINA

Статтю присвячено впливу міжнародних стандартів і глобалізації на фахову передвищу освіту в Україні та Китаї, дослідженню переваг і недоліків імплементації означених міжнародних стандартів у ці системи. Актуалізовано роль процесів глобалізації та інтернаціоналізації, нових економічних, соціальних, політичних трансформацій, важливих для адаптації та конкурентоспроможності закладів освіти, зокрема фахової передвищої. У дослідженні застосовано низку загальнонаукових і методів порівняльно-педагогічних досліджень. Зокрема, теоретичні методи аналізу, синтезу, узагальнення, систематизації та інтерпретації використано для обґрунтування теоретичної бази дослідження та узагальнення наукової літератури й нормативної документації. Порівняльно-педагогічними методами послуговувалися для зіставлення суті і результатів українського й китайського досвіду імплементації міжнародних стандартів у фахову передвищу освіту України та Китайської Народної Республіки, дослідження потенційних переваг і недоліків. Міжнародні стандарти у фаховій передвищій освіті визначають вимоги до якості освітніх програм, компетентностей випускників, методів навчання та оцінювання. Ці стандарти розробляються міжнародними організаціями й асоціаціями, а також національними агентствами із забезпечення якості освіти. Заклади фахової передвищої освіти України та вищої професійної освіти в Китаї активно долучаються до імплементації міжнародних стандартів. Здійснений аналіз міжнародної діяльності ЮНЕСКО засвідчує підтримку розвитку освіти на всіх рівнях включно з фаховою передвищою; ініціатив Європейського Союзу з розроблення Європейської рамки кваліфікацій як орієнтира для порівняння кваліфікацій різних країн; Міжнародної організації праці з розроблення рекомендацій і стандартів з професійної підготовки, які включають вимоги до змісту навчальних програм, методів навчання та оцінювання; ініціативи Всесвітньої організації охорони здоров'я щодо розвитку глобальної компетентності, спрямованої на розвиток особистості, використання нею знань, умінь і навичок для успішної діяльності в глобалізованому світі.

Ключові слова: глобалізація, заклад фахової передвищої освіти, якість освітніх програм, компетентність і конкурентоспроможність випускників, взаємне визнання кваліфікацій.

The article is devoted to the impact of international standards and globalization on professional higher education in Ukraine and China, and to the study of the advantages and disadvantages of implementing these international standards in these systems. The role of globalization and internationalization processes, new economic, social, and political transformations important for the adaptation and competitiveness of educational institutions, including professional higher education, is actualized. The study uses a number of general scientific and comparative pedagogical research methods. In particular, theoretical methods of analysis, synthesis, generalization, systematization and interpretation were used to substantiate the theoretical basis of the study and to summarize scientific literature and regulatory documents.

Comparative and pedagogical methods were used to compare the essence and results of the Ukrainian and Chinese experience of implementing international standards in professional higher education in Ukraine and the People's Republic of China, to study potential advantages and disadvantages. International standards in professional higher education define the requirements for the quality of educational programs, graduate competencies, teaching and assessment methods. These standards are developed by international organizations and associations, as well as national agencies for quality assurance. Higher education institutions in Ukraine and higher vocational education in China are actively involved in the implementation of international standards. The analysis of UNESCO's international activities shows support for the development of education at all levels, including higher education; initiatives of the European Union to develop the European Qualifications Framework as a benchmark for comparing qualifications of different countries; the International Labor Organization to develop recommendations and standards for vocational training, including requirements for the content of curricula, teaching methods and assessment; initiatives of the World Health Organization to develop global competence aimed at developing the individual, using knowledge, skills and abilities for successful activity in the globalized world.

Key words: globalization, professional higher education institution, quality of educational programs, competence and competitiveness of graduates, mutual recognition of qualifications.

УДК 371.14:502.1
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/78.2.9>

Цао Юе,
аспірантка кафедри педагогіки
Національного університету біоресурсів
і природокористування України

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Процес імплементації міжнародних стандартів у систему фахової передвищої освіти (ФПО) в Україні та Китаї є стратегічно важливим етапом інтеграції країни до світового освітнього простору. Україна здійснює адаптацію освітніх програм до вимог Європейського простору вищої освіти

(EHEA) та інших міжнародних ініціатив. Основою для змін стали документи, прийняті в рамках Болонського процесу, зокрема Європейська рамка кваліфікацій (EQF), стандарти і рекомендації для забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) та ISO 21001. Це дослідження аналізує процеси впровадження міжнародних стандартів у ФПО в Україні з метою підвищення якості освіти.

Імплементация міжнародних стандартів охоплює кілька ключових напрямів: гармонізація нормативно-правової бази, уніфікація освітніх програм, впровадження інноваційних технологій навчання, інтеграція принципів забезпечення якості освіти, розвиток академічної мобільності та інтернаціоналізація. Цей процес є не лише інструментом модернізації, але й засобом інтеграції України у світовий освітній простір. Ця інтеграція сприяє підвищенню конкурентоспроможності випускників на глобальному ринку праці, стимулює академічну мобільність та вдосконалення навчальних програм.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У сучасних педагогічних дослідженнях увага науковців зосереджувалася на різних аспектах процесу імплементації міжнародних стандартів у систему фахової передвищої освіти. Дослідження вченої Н. Авшенюк [1] є фундаментальною працею, що аналізує розвиток транснаціональної вищої освіти в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Авторка детально описує основні тенденції, такі як розширення програм міжнародної академічної мобільності, створення спільних програм підготовки студентів, а також формування глобального освітнього простору. Значний акцент зроблено на впливі глобалізації на структуру та функції національних освітніх систем. Науковець М. Дебич [3] досліджує теоретичні засади інтернаціоналізації вищої освіти, наголошуючи на міжнародному досвіді впровадження двосторонніх та багатосторонніх угод між університетами. Важливим аспектом її дослідження є необхідність інтеграції міжкультурної компетентності у програми професійної підготовки.

В. Зінченко [5] зі свого боку висвітлює інституційний вимір інтернаціоналізації, акцентуючи увагу на ролі університетів у формуванні партнерських мереж. Автор підкреслює значення стратегій інтернаціоналізації, таких як розвиток англomовних програм та створення спільних дослідницьких платформ, що сприяють глобальним трансформаціям. Дослідження І. Грищенка [2] зосереджується на впливі євроінтеграційних процесів на професійну підготовку фахівців. Автор аналізує роль Болонського процесу у гармонізації освітніх стандартів України з європейськими, наголошуючи на викликах, таких як забезпечення якості освіти та адаптація національних систем до європейських вимог.

С. Котляренко [6] розглядає проблеми та перспективи євроінтеграційних процесів в Україні. Основну увагу приділено проблемам імплементації європейських стандартів якості освіти у контексті стійких реформ. Автор також висвітлює перспективи розвитку інтегрованих освітніх програм, які сприяють мобільності студентів та викладачів. Монографія під редакцією С. Вітвицької [7]

є значним внеском у дослідження моделювання професійної підготовки фахівців в умовах євроінтеграційних процесів. У праці розкрито концептуальні засади моделювання, підходи до розробки інтеграційних освітніх програм, а також запропоновано практичні рекомендації для їхньої реалізації.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Загалом проаналізовані публікації підтверджують, що інтернаціоналізація та євроінтеграція сприяють збагаченню освітніх систем, однак вони також супроводжуються значними викликами. Це стосується необхідності вдосконалення нормативно-правового забезпечення для ефективної інтеграції в європейський освітній простір; підвищення кваліфікації викладачів для роботи в умовах багатомовного й міжкультурного середовища; забезпечення доступності міжнародної академічної мобільності для широкого кола студентів.

З огляду на вищезначене **метою** статті є здійснити аналіз процесів імплементації міжнародних стандартів у ФПО України та Китаю, оцінка їхньої ефективності та розроблення практичних рекомендацій для вдосконалення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

- 1) проаналізувати сучасний стан здійснення імплементації міжнародних стандартів у систему фахової передвищої освіти в Україні та Китаї;
- 2) визначити та проаналізувати особливості імплементації міжнародних стандартів у систему фахової передвищої освіти в Україні та Китаї та розробити рекомендації щодо означеного процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Імплементация міжнародних стандартів у ФПО в Україні є важливим і водночас складним завданням, яке має стратегічне значення для освітньої системи країни. Цей процес передбачає інтеграцію кращих світових практик у підготовку спеціалістів, що забезпечує їхню конкурентоспроможність на міжнародному ринку праці та сприяє розвитку суспільства в умовах глобалізації. У сучасному світі освіта стає інструментом не лише професійного зростання, але й формування нової генерації громадян, здатних вирішувати комплексні соціально-економічні проблеми.

Процеси глобалізації впливають на освітні системи багатьох країн, зокрема й України. Міжнародні стандарти освіти, такі як Європейська рамка кваліфікацій (EQF), стандарти ESG для забезпечення якості освіти, а також рекомендації ЮНЕСКО та Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), визначають ключові орієнтири, яких має дотримуватися кожна країна, інтегруючи свою освітню систему до глобального

простору. Стандарти, сформовані на міжнародному рівні, визначають сучасні підходи до формування навчальних програм. Основними принципами цих стандартів є компетентнісний підхід, прозорість освітніх програм, забезпечення якості освіти та розвиток міжнародної мобільності. Компетентнісний підхід, на нашу думку, наголошує на формуванні в студентів не лише знань, але й практичних навичок і компетенцій, необхідних для ефективного виконання професійних завдань. Прозорість освітніх програм забезпечує зрозумілий опис цілей, очікуваних результатів навчання та перспектив працевлаштування. Забезпечення якості освіти передбачає створення механізмів оцінювання ефективності освітнього процесу, що відповідають міжнародним критеріям. Нарешті, міжнародна мобільність створює можливості для студентів та викладачів долучитися до світових освітніх процесів, обмінюватися досвідом та підвищувати свій професійний рівень.

Попри очевидну значущість імплементації міжнародних стандартів цей процес супроводжується значними викликами. ФПО в Україні хоча й має певні досягнення, усе ще стикається із численними проблемами, які ускладнюють її адаптацію до сучасних глобальних вимог. Однією з основних перешкод є недостатня нормативно-правова база. Законодавство України хоча й поступово наближається до європейських стандартів, однак потребує суттєвого доопрацювання для забезпечення гармонізації з міжнародними нормами. Іншою проблемою є матеріально-технічна база багатьох закладів освіти, яка часто не відповідає сучасним вимогам, що обмежує можливості якісного впровадження новітніх освітніх технологій. Крім того, кваліфікація педагогічних працівників також є важливим чинником. Багато викладачів не мають достатнього досвіду роботи за міжнародними стандартами, що створює труднощі у впровадженні компетентнісного підходу та інтеграції інноваційних методик навчання. Недостатній рівень міжнародної співпраці також є бар'єром, адже лише невелика кількість закладів фахової передвищої освіти активно співпрацює із закордонними партнерами. Це обмежує можливості впровадження спільних програм, обміну студентами й викладачами, запозичення кращих світових практик.

Успішна імплементація міжнародних стандартів вимагає системного підходу, що охоплює кілька ключових аспектів. Насамперед необхідно розробити нові освітні програми, які відповідатимуть вимогам ринку праці, міжнародним стандартам та потребам сучасного суспільства. Важливо також підвищити кваліфікацію педагогів, забезпечивши їх необхідними знаннями, навичками й інструментами для роботи в умовах інтегрованого освітнього простору. Забезпечення якості освіти є ще одним

пріоритетом, який включає впровадження ефективних систем внутрішнього та зовнішнього моніторингу навчального процесу. Крім того, важливо посилити міжнародну співпрацю, розширивши партнерські відносини із закордонними закладами освіти, що сприятиме реалізації спільних програм, розвитку мобільності й інтеграції української освіти у світовий простір.

Перспективи впровадження міжнародних стандартів у ФПО є надзвичайно обнадійливими. Вони відкривають нові можливості для забезпечення високої якості підготовки фахівців, створення умов для їхньої професійної реалізації та інтеграції України до глобального освітнього простору. Проте цей процес вимагає значних зусиль усіх зацікавлених сторін – держави, освітніх закладів, роботодавців і міжнародних партнерів. Лише завдяки активній співпраці та послідовному впровадженню змін можна досягти бажаних результатів. Україна, як учасник Болонського процесу, узяла на себе зобов'язання гармонізувати освітню систему відповідно до цих стандартів. Для ФПО це означає запровадження нових підходів до оцінювання знань, розробки результатів навчання та модернізації професійної підготовки, яка орієнтована на практичні навички [10].

Основні аспекти імплементації міжнародних стандартів включають нормативно-правове забезпечення. Прийняття Закону України «Про фахову передвищу освіту» (2019 рік) [9] стало важливим кроком у визначенні основних принципів розвитку цієї ланки освіти. Зокрема, у документі закріплено вимогу до узгодження освітніх стандартів із Національною рамкою кваліфікацій, яка адаптована до EQF [14]. Це дозволяє забезпечити прозорість і порівнюваність українських кваліфікацій із європейськими. На рівні підзаконних актів також передбачено механізми акредитації освітніх програм відповідно до стандартів ESG, що акцентують увагу на студентоцентрованому навчанні, участі роботодавців у формуванні програм і залученні незалежних експертів до оцінювання.

Інтернаціоналізація є одним із ключових напрямів модернізації ФПО в Україні. Участь у програмах Erasmus+ [13] дозволяє студентам і викладачам брати участь у міжнародних академічних обмінах, здобувати нові компетенції та запроваджувати кращі практики у вітчизняній системі освіти.

Звіт про виконання оперативного плану Міністерства освіти і науки України (МОН) на 2023 рік [4], зокрема ціль 5.4 Пріоритету 5: Вища, фахова передвища та освіта дорослих, пов'язана з визначенням пріоритетних заходів з вивчення англійської мови, гармонізацією структури та створенням можливостей для дистанційного вступу іноземців в українські заклади освіти. МОН, Мінцифра та Cambridge University спрямовують зусилля на перенесення курсу Cambridge Empower з вивчення

англійської мови дорослими для забезпечення безкоштовного доступу до нього громадянами України, зокрема для викладачів та здобувачів освіти. Відбувається реєстрація інтересу закладів освіти до курсу (лист МОН від 31.01.2023 № 1.1/1460-23). Означений інтерес до Курсів Empower у межах структурованого освітнього процесу в супроводі викладача/вчителя англійської мови виявили 538 суб'єктів освітньої діяльності, з них 35% ЗВО, 15% ЗФПО, 4,5% ЗП(ПТ)О, 42% ЗЗСО.

Згідно зі звітом Міністерства освіти і науки України (2023), кількість студентів ФПО, які беруть участь у міжнародних програмах мобільності, зросла на 25% у порівнянні з попередніми роками. Участь у таких програмах підвищує кваліфікацію викладачів, формує в студентів міжнародну перспективу. Для забезпечення якості освіти в закладах ФПО України активно використовуються міжнародні стандарти ESG, що включають низку аспектів.

1. Розроблення результатів навчання відповідно до потреб ринку праці та міжнародних вимог.

2. Оцінювання програм із залученням зовнішніх експертів.

3. Інтеграцію студентів у процес управління якістю через механізми зворотного зв'язку.

Так, Національне агентство із забезпечення якості освіти (НАЗЯВО) (<https://naqa.gov.ua/>) активно впроваджує нові підходи до акредитації програм. 2022 року понад 60% освітніх програм ФПО пройшли акредитацію за новими стандартами.

Цифровізація є важливою складовою модернізації освітнього процесу. Використання таких інструментів, як платформи Moodle та Google Classroom, дозволяє забезпечити доступність освіти для широкого кола студентів. Крім того, для підвищення ефективності професійної підготовки застосовуються симулятори, віртуальні лабораторії та інші технології, що дозволяють студентам отримувати практичні навички в умовах, максимально наближених до реальних.

Процес упровадження міжнародних стандартів супроводжується *низкою викликів*, до яких нами віднесено: *фінансові обмеження* (недостатність фінансування обмежує доступ до сучасного обладнання та програмного забезпечення); *кадровий потенціал* (викладачі не завжди мають можливість проходити міжнародне стажування); *регуляторні обмеження* (незважаючи на автономію закладів ФПО, багато процесів залишаються бюрократизованими).

Попри наявні виклики імплементація міжнародних стандартів відкриває нові *можливості* для розвитку ФПО в Україні. До таких нами віднесено: *розширення співпраці* із закордонними освітніми установами для створення спільних програм; *участь у міжнародних проєктах*, таких як Horizon

Europe; *інвестиції в інфраструктуру* через залучення грантових коштів і інвестицій від міжнародних організацій для модернізації матеріально-технічної бази; *підвищення цифрової грамотності* викладачів і студентів.

Успіх цього процесу залежить від підтримки держави, активної участі закладів освіти та співпраці з міжнародними партнерами. Тож імплементація міжнародних стандартів у фахову передвищу освіти України є необхідною умовою інтеграції у світовий освітній простір. Цей процес забезпечує підвищення якості освіти, сприяє розвитку економіки країни через підготовку конкурентоспроможних фахівців. Поглиблення інтернаціоналізації, модернізація освітніх програм і впровадження інноваційних технологій навчання є ключовими пріоритетами для подальшого вдосконалення.

Узагальнений огляд основних міжнародних стандартів, їхньої імплементації у фахову передвищу освіти України та переваг і викликів, з якими стикаються заклади освіти, уможливив укладання таблиці 1.

Імплементація міжнародних стандартів у вищу професійну освіту в Китаї є складним, але стратегічно важливим процесом, що відображає амбіції країни щодо інтеграції в глобальний освітній простір і посилення конкурентоспроможності своїх випускників на світовому ринку праці. Ураховуючи динамічні зміни, які відбуваються в економічній, технологічній та соціальній сферах, Китай прагне модернізувати систему вищої професійної освіти, орієнтуючись на передові світові стандарти. Міжнародні освітні стандарти пропонують широкий спектр підходів і практик, які можуть бути адаптовані до національних умов. До ключових компонентів цих стандартів належать компетентнісний підхід, забезпечення якості освітнього процесу, акредитація освітніх програм і міжнародна мобільність. У системі вищої професійної освіти (ВПО) Китаю ці принципи починають відігравати важливу роль, оскільки вони сприяють підвищенню рівня професійної підготовки та здатності адаптуватися до потреб сучасного глобалізованого ринку.

Китай упродовж останніх десятиліть активно працює над інтеграцією своєї освітньої системи у глобальний простір. Цей процес регулюється як внутрішніми нормативними актами, так і міжнародними угодами, які визначають пріоритети, стратегії та стандарти для реформування вищої професійної освіти.

Внутрішні нормативні документи Китаю

1. Закон КНР про освіту (1995, із поправками 2015 року) [8]. Цей базовий нормативний акт визначає загальні принципи функціонування освітньої системи країни. Закон передбачає необхідність модернізації професійної освіти відповідно до вимог ринку праці та міжнародних стандартів.

Таблиця 1

Імплементація міжнародних стандартів у фахову передвищу освіту в Україні

№	Інтернаціональний стандарт	Основні положення стандарту	Зміст імплементації в Україні	Переваги та виклики імплементації
1.	Болонський процес	Гармонізація вищої освіти Європи через спільні академічні та організаційні стандарти.	Введення двоциклової системи вищої освіти: бакалавр – магістр, єдиний кредитно-модульний система.	Переваги: покращення мобільності студентів та викладачів, спрощення процесу визнання дипломів. Виклики: адаптація старих навчальних планів до нових вимог.
2.	Стандарти Європейської асоціації забезпечення якості вищої освіти (ENQA)	Запровадження внутрішніх і зовнішніх механізмів забезпечення якості освіти.	Створення системи внутрішнього забезпечення якості в освітніх закладах, акредитація освітніх програм.	Переваги: покращення якості освіти, міжнародне визнання дипломів. Виклики: необхідність постійного моніторингу та аналізу якості.
3.	Європейська система кредитів ECTS	Універсальний механізм для вимірювання та порівняння академічних досягнень студентів.	Впровадження системи ECTS у вищих навчальних закладах для оцінки навчальних досягнень студентів і забезпечення мобільності.	Переваги: зручність порівняння навчальних досягнень, мобільність студентів. Виклики: потреба у стандартних оцінках та адаптації програм.
4.	Міжнародні стандарти з інклюзивної освіти	Створення умов для навчання осіб з особливими потребами.	Створення адаптованих освітніх програм, забезпечення доступу до навчальних матеріалів і інфраструктури.	Переваги: доступність освіти для всіх категорій студентів. Виклики: потреба у фінансуванні та спеціалізованому обладнанні.
5.	Стандарти WorldSkills	Розвиток стандартів професійної освіти в сфері компетенцій та навичок для міжнародних конкурсів.	Акредитація професійно-технічних навчальних закладів, участь у міжнародних конкурсах.	Переваги: підвищення рівня професійної підготовки, популяризація професійно-технічної освіти. Виклики: високі вимоги до технічного оснащення та підготовки викладачів.
6.	ISO 9001:2008 (якість в освіті)	Міжнародний стандарт, що регулює систему управління якістю в установах освіти.	Впровадження системи управління якістю в навчальних закладах для покращення освітнього процесу та результатів.	Переваги: покращення управлінських процесів, підвищення ефективності навчання. Виклики: високі витрати на впровадження та сертифікацію.
7.	Міжнародні стандарти цифрової освіти (наприклад, UNESCO ICT Competency Framework for Teachers)	Стандарти для використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті.	Впровадження цифрових технологій у навчальний процес, підготовка викладачів до роботи в цифровому середовищі.	Переваги: інтеграція новітніх технологій, підвищення ефективності навчання. Виклики: відсутність достатньої цифрової інфраструктури та технічної підтримки.
8.	Глобальні цілі сталого розвитку (SDGs)	Освіта для сталого розвитку, екологічна свідомість та соціальна відповідальність.	Впровадження програм, спрямованих на сталий розвиток, етичне навчання, екологічне виховання.	Переваги: соціальна відповідальність, розвиток глобального громадянства. Виклики: інтеграція сталого розвитку в усі навчальні програми.

2. План модернізації освіти Китаю до 2035 року [18]. Документ включає стратегію інтеграції міжнародних стандартів у систему освіти Китаю, зокрема в професійній сфері. Він акцентує увагу на інноваціях, якості підготовки кадрів і мобільності випускників.

3. План дій «Made in China 2025» [12]. Ця ініціатива націлена на модернізацію індустріального сектору Китаю через підготовку висококваліфікованих кадрів. Особливий акцент зроблено на адаптації міжнародних стандартів у технічній і професійній освіті для підтримки національних пріоритетів.

4. Рамковий план розвитку професійної освіти (2021–2025) [18]. Програма фокусується на посиленні міжнародного співробітництва, підвищенні якості викладання і впровадженні інновацій. Вона також сприяє створенню навчальних програм, які відповідають вимогам міжнародних ринків праці.

5. Стандарти якості професійної освіти (2018) [11]. Документ передбачає інтеграцію міжнародно визнаних критеріїв оцінювання якості освіти, включаючи акредитацію програм за моделлю ISO 21001 (системи менеджменту в освітніх організаціях).

Міжнародні документи та угоди

1. Угода між Китаєм і ЮНЕСКО щодо сприяння технічній і професійній освіті (2012) [16]. Ця угода акцентує увагу на підтримці китайських зусиль щодо імплементації міжнародних стандартів у професійну освіту. Вона передбачає обмін найкращими практиками, спільні дослідження та впровадження передових педагогічних підходів.

2. Програма «China's Belt and Road Initiative (BRI)» у сфері освіти (2016) (<https://eng.yidaiyilu.gov.cn/>). У межах цієї ініціативи Китай активно розвиває співпрацю з країнами-учасницями для гармонізації освітніх стандартів і підготовки кадрів для багатонаціональних компаній.

3. Угода Китай – ЄС у галузі освіти та професійного навчання (2018). Документ передбачає взаємну адаптацію освітніх програм, запровадження міжнародних сертифікацій і розвиток програм подвійних дипломів.

4. Сеульська декларація про технічну і професійну освіту (UNESCO, 2015). Китай є активним учасником цієї ініціативи, яка закликає до забезпечення доступності, якості та мобільності професійної освіти на основі міжнародних стандартів [16].

5. Сінгапурсько-китайська програма технічного співробітництва (2019). Ініціатива передбачає навчання китайських викладачів у Сінгапурі, де є передова система професійної освіти, що базується на міжнародних стандартах [17].

Однак, як і у випадку з іншими країнами, Китай стикається з низкою викликів на шляху до впровадження цих стандартів. Передусім система ВПО Китаю має значні розбіжності в якості підготовки між різними регіонами, що ускладнює гармонізацію навчальних програм на національному рівні. Незважаючи на те, що країна має одну з наймасштабніших систем освіти у світі, її здатність забезпечувати відповідність міжнародним стандартам вимагає суттєвих реформ і ресурсів. Крім того, інтеграція міжнародних стандартів потребує адаптації до національного контексту, що часто супроводжується труднощами в синтезі традиційних китайських освітніх підходів із сучасними глобальними тенденціями. Наприклад, система ВПО в Китаї традиційно орієнтована на чітко визначену спеціалізацію, тоді як міжнародні стандарти наголошують на розвитку гнучких і міждисциплінарних компетенцій.

Для вирішення цих проблем Китай активно інвестує в розвиток матеріально-технічної бази закладів освіти, удосконалення педагогічних практик та підвищення кваліфікації викладачів. Уряд країни ініціює програми, спрямовані на міжнародне партнерство між китайськими й іноземними університетами, залучення іноземних експертів до викладання, а також створення спільних освітніх програм. Такі ініціативи допомагають інтегрувати передовий досвід і знання в освітній процес.

Значну увагу також приділяють міжнародній мобільності студентів і викладачів. Китай активно стимулює участь у міжнародних програмах обміну, які дають змогу молоді отримувати досвід навчання за кордоном, ознайомлюватися з іншими освітніми культурами та адаптуватися до багатонаціонального професійного середовища. Водночас закордонні студенти, які приїжджають до Китаю, сприяють збагаченню освітнього середовища та підвищенню рівня культурного обміну.

Окремо варто згадати про роль інновацій у впровадженні міжнародних стандартів. Китай робить ставку на цифровізацію освіти, що дозволяє модернізувати освітній процес, забезпечити доступ до якісних навчальних матеріалів і підвищити ефективність викладання. Використання платформ онлайн-освіти та адаптація до нових технологій, зокрема, сприяють наближенню системи професійної освіти до міжнародних стандартів. Здійснений загальний огляд того, як міжнародні стандарти імплементуються у ВПО в Китаї для покращення якості освіти та підвищення конкурентоспроможності на світовому ринку освіти, переваги та виклики в адаптації нових підходів, репрезентований у таблиці 2.

У наступній частині статті виокремимо спільне й відмінне в процесах імплементації міжнародних стандартів у ФПО в Україні й ВПО в Китаї та репрезентуємо методичні рекомендації.

Спільне в процесах імплементації

1. Глобалізаційний контекст. Обидві країни інтегрують свої освітні системи у глобальний простір, орієнтуючись на міжнародні стандарти якості, такі як ISO 21001, та освітні рамки ЮНЕСКО.

2. Модернізація змісту освіти. Україна й Китай адаптують навчальні програми відповідно до сучасних вимог ринку праці, зокрема у сферах технічної та професійної підготовки, забезпечуючи конкурентоспроможність випускників.

3. Розвиток дуальної освіти. У двох країнах активно впроваджується модель дуальної освіти, що дозволяє поєднувати теоретичне навчання у закладах освіти з практичною підготовкою на підприємствах.

4. Інтеграція цифрових технологій. Використання цифрових платформ для навчання (e-learning) є важливим елементом реформ обох країн. Освітні ресурси оцифровуються, а студенти отримують доступ до відкритих онлайн-курсів міжнародного рівня.

5. Участь у міжнародних програмах. Обидві країни беруть участь у програмах академічної мобільності, таких як Erasmus+ (Україна) та Belt and Road Initiative (Китай), що сприяє обміну найкращими практиками.

Відмінності в підходах до імплементації

1. Рівень державної підтримки. У Китаї спостерігається сильна централізація та значне

Імплементація міжнародних стандартів у вищу професійну освіту в Китаї

№	Інтернаціональний стандарт	Основні положення стандарту	Зміст імплементації в Китаї	Переваги та виклики імплементації
1.	Болонський процес	Гармонізація вищої професійної освіти через спільні академічні та організаційні стандарти.	Китай активно співпрацює з європейськими університетами через двосторонні програми обміну, створення спільних програм з європейськими університетами. Запровадження системи кредитів та дворівневої освіти (бакалавр та магістр) в деяких університетах	Китай активно співпрацює з європейськими університетами через двосторонні програми обміну, створення спільних програм з європейськими університетами. Запровадження системи кредитів та дворівневої освіти (бакалавр та магістр) в деяких університетах
2.	Стандарти Європейської асоціації забезпечення якості вищої освіти (ENQA)	Упровадження стандартів якості вищої освіти через акредитацію навчальних програм та внутрішню оцінку.	У Китаї створено національну систему акредитації та забезпечення якості, що орієнтується на міжнародні стандарти ENQA. Університети та коледжі, що бажають співпрацювати з міжнародними навчальними закладами, повинні відповідати стандартам якості.	Переваги: підвищення якості освіти, можливість визнання китайських дипломів за кордоном. Виклики: необхідність узгодження національної системи акредитації з міжнародними вимогами, недостатність кваліфікованих кадрів для проведення внутрішнього моніторингу якості.
3.	Європейська система кредитів ECTS	Система для вимірювання та порівняння академічних досягнень студентів за допомогою кредитів.	Китай інтегрує систему ECTS у деякі університети, особливо ті, які мають партнерські програми з європейськими університетами. Студенти, які беруть участь у програмах обміну, можуть використовувати кредити ECTS для переведення до китайських навчальних закладів.	Переваги: полегшення мобільності студентів, інтеграція з міжнародною освітою. Виклики: застосування системи ECTS на всіх рівнях освіти в країні, необхідність зміни навчальних планів для відповідності стандартам.
4.	Міжнародні стандарти з інклюзивної освіти	Розвиток умов для навчання студентів з особливими потребами, забезпечення рівних можливостей.	У Китаї впроваджуються програми підтримки студентів з обмеженими можливостями через адаптовані освітні ресурси та інфраструктуру. Деякі університети створюють спеціалізовані центри для таких студентів.	Переваги: забезпечення інклюзивності, підвищення соціальної відповідальності вищої освіти. Виклики: відсутність достатньої розвинутої інфраструктури, необхідність спеціалізованих тренінгів для викладачів.
5.	Стандарти WorldSkills	Стандарти для професійної освіти, спрямовані на розвиток навичок, що відповідають міжнародним вимогам.	Китай активно підтримує участь своїх студентів у міжнародних змаганнях WorldSkills, розвиваючи професійну підготовку через створення національних тренувальних центрів і підтримку міжнародних конкурсів для студентів технічних спеціальностей.	Переваги: підвищення рівня професійної освіти, можливості для студентів продемонструвати свої навички на міжнародному рівні. Виклики: високі вимоги до рівня підготовки викладачів і тренерів, необхідність адаптації програм до міжнародних стандартів.
6.	ISO 9001:2008 (якість в освіті)	Стандарт для створення та підтримки системи управління якістю в освітніх установах.	В Китаї багато університетів і коледжів сертифіковані за стандартом ISO 9001 для забезпечення високої якості навчального процесу та управління. Цей стандарт застосовується для покращення навчальних програм, адміністративних процесів та інфраструктури.	Переваги: покращення управлінських процесів, міжнародне визнання якості освіти. Виклики: витрати на сертифікацію та підтримку сертифікату, необхідність великих інвестицій в інфраструктуру.
7.	Міжнародні стандарти цифрової освіти (наприклад, UNESCO ICT Competency Framework for Teachers)	Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освіті для полегшення навчального процесу.	Китай активно інвестує в розвиток цифрової інфраструктури для освіти, впроваджуючи новітні технології для онлайн-навчання та підготовки викладачів. ІКТ активно інтегрується в програму навчання університетів, особливо в технічних і наукових спеціальностях.	Переваги: покращення доступу до освіти, сучасні методи навчання. Виклики: великий розрив між великими містами та віддаленими районами в доступі до цифрових технологій, потреба в підвищенні кваліфікації викладачів.
8.	Глобальні цілі сталого розвитку (SDGs)	Освіта для сталого розвитку, екологічна свідомість, соціальна відповідальність.	Китай активно інтегрує цілі сталого розвитку (SDGs) у свої програми освіти, особливо в контексті екологічної освіти та сталого управління ресурсами. Багато університетів додають ці теми в курси з управління, інженерії та екології.	Переваги: розвиток свідомості щодо сталого розвитку, підтримка екологічної освіти. Виклики: складність інтеграції SDGs у всі аспекти навчальних програм, необхідність значних змін у навчальних планах.

державне фінансування освітніх реформ, тоді як в Україні держава часто обмежується законодавчою підтримкою, а більшість ініціатив реалізується за рахунок міжнародних грантів і партнерств.

2. Пріоритетні галузі освіти. Україна орієнтується на гармонізацію освітньої сфери з європейськими гуманітарними стандартами, водночас у Китаї акцент робиться на технічній освіті для індустріального сектору.

3. Регуляторна база. В Україні домінує адаптація європейських стандартів, що визначається участю в Болонському процесі. Китай використовує багаторівневу систему стандартизації, яка включає як національні, так і міжнародні стандарти.

4. Підходи до мобільності. Україна акцентує увагу на мобільності своїх студентів у межах європейських програм. Китай надає пріоритет залученню іноземних студентів.

5. Швидкість реформ. У Китаї реформи впроваджуються швидко завдяки сильній політичній волі, тоді як в Україні цей процес гальмується через економічні та політичні виклики, особливо за нинішніх воєнних дій.

Здійснений нами аналіз уможливив розроблення методичних рекомендацій

Так, для України доцільним убачаємо здійснення низки вимог.

1. Зміцнення державної підтримки через збільшення фінансування освітніх реформ та створення сприятливих умов для залучення міжнародних партнерів.

2. Розширення цифрової інфраструктури завдяки впровадженню сучасних онлайн-платформ та забезпеченню доступу до інтернету для всіх студентів.

3. Інтернаціоналізація програм, тобто сприяння активнішій участі українських закладів освіти в міжнародних програмах академічної мобільності та партнерства.

4. Удосконалення законодавства через розроблення більш гнучких механізмів для інтеграції міжнародних стандартів у навчальні плани.

Для Китаю в контексті здійсненого дослідження можна рекомендувати виконання комплексу заходів.

1. Підвищення гнучкості програм шляхом розширення співпраці з європейськими країнами для адаптації гуманітарного компоненту освіти.

2. Акцент на мобільності, тобто створення програм для вихідної академічної мобільності китайських студентів і викладачів.

3. Оцінка ефективності реформ через регулярне проведення моніторингу і незалежного аудиту впровадження міжнародних стандартів.

4. Залучення незалежних партнерів завдяки розширенню співпраці з міжнародними агенціями для акредитації освітніх програм.

Обопільно і Україні, і Китаю варто впровадити в системи професійної освіти:

– обмін досвідом завдяки створенню спільних форумів для обговорення найкращих практик імplementації міжнародних стандартів у професійній освіті;

– міжнародну сертифікацію через упровадження програм навчання, сертифікованих міжнародними організаціями;

– підвищення кваліфікації викладачів, зокрема забезпечення участі педагогів у міжнародних тренінгах і конференціях.

Висновки і подальші перспективи в цьому напрямі. Таким чином, імplementація міжнародних стандартів у фахову передвищу освіту України є процесом, що забезпечує її інтеграцію у світовий освітній простір. Поглиблення співпраці з міжнародними освітніми організаціями, адаптація програм до потреб глобального ринку праці та підвищення якості освіти є ключовими чинниками успішності реформ.

Упровадження міжнародних стандартів у вищу професійну освіту в Китаї є складним багатовимірним процесом, який включає реформування освітніх програм, підвищення кваліфікації викладацького складу, розвиток інфраструктури та міжнародного партнерства. Цей процес має величезний потенціал, адже він сприяє не лише підвищенню якості освіти, але й створює умови для інноваційного розвитку країни, інтеграції її у світовий освітній простір і посилення ролі Китаю як глобального освітнього лідера.

Спільні та відмінні підходи України та Китаю до імplementації міжнародних стандартів у професійну освіту відкривають можливості для обміну досвідом і партнерства. Досвід України та Китаю у впровадженні міжнародних стандартів у фахову передвищу освіту свідчить про різні шляхи досягнення спільної мети – забезпечення високої якості освіти та конкурентоспроможності випускників. Україна орієнтується на європейські стандарти та інтеграцію в європейський освітній простір, тоді як Китай прагне стати світовим лідером у підготовці кадрів для економіки знань, активно поєднуючи міжнародні стандарти з національними пріоритетами. Виконання запропонованих рекомендацій дозволить оптимізувати освітні реформи, підвищуючи якість підготовки фахівців у глобальному контексті.

Подальші дослідження мають зосереджуватися на інтеграції найкращих світових практик з урахуванням національних особливостей і потреб суспільства в освітній процес.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Авшенюк Н.М. Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: монографія; за наук. ред. Лещенко М.П. Київ: Інститут обдарованої дитини, 2015 610 с.
2. Грищенко І.М. Освіта та професійна підготовка фахівців у світлі євроінтеграційних процесів. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. №7(109). С. 56–61.
3. Дебич М. А. Теоретичні засади інтернаціоналізації вищої освіти: міжнародний досвід: монографія. Ніжин: ПП Лисенко. 2019. 408 с.
4. Звіт про виконання оперативного плану Міністерства освіти і науки України на 2023 рік. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/Planu.roboty/2023/Zvit.pro.vykon.operativn.planu.MON-2023.pdf>
5. Зінченко В. Інституційний вимір інтернаціоналізації вищої освіти в умовах глобальних трансформацій. *Культурно-гуманітарні стратегії розвитку університетської освіти в умовах динамічних суспільних трансформацій*. 2018. С. 43–78.
6. Котляренко С. В. Євроінтеграційні процеси України: проблеми та перспективи розвитку. *Інноваційна педагогіка*. 2024. № 67. Т. 2. С. 270–272.
7. Моделювання професійної підготовки фахівців в умовах євроінтеграційних процесів: монографія за ред. С. С. Вітвицької. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2019. 304 с.
8. Про професійну освіту : Закон Китайської Народної Республіки від 15.05.1996 року. URL: http://www.moe.gov.cn/jyb_sjzl/sjzl_zcfg/zcfg_jyfl/202204/t20220421_620064.html
9. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 06 червня 2019 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
10. The European Higher Education Area in 2020 Bologna Process Implementation Report. 2020. URL: https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/sites/default/files/2022-06/ehea_bologna_2020_chapter03.pdf
11. ISO 21001:2018. *Management Systems for Educational Organizations – Requirements*. 2018. URL: <https://www.iso.org/cookies.html>
12. Made in China 2025. BACKGROUND – June 2018. URL: <https://www.isdp.eu/wp-content/uploads/2018/06/Made-in-China-Backgrounder.pdf>
13. National Erasmus+ Office in Ukraine. URL: <https://erasmusplus.org.ua/en/about-us/national-erasmus-office-in-ukraine/>
14. National Qualifications Framework. *Integration of EQF with Ukrainian NQF*. 2021. URL: <https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/2021-11/ukraine.pdf>
15. TUNING Project. Tuning Educational structures in Europe. 2003. https://tuningacademy.org/wp-content/uploads/2014/02/TuningEUI_Final-Report_EN.pdf
16. UNESCO. Leading Education 2030. 2015. URL: <https://en.unesco.org/education2030-sdg4>
17. Wong J. Lye L.F. China-Singapore Relations: Looking Back and Looking Forward. URL: https://www.worldscientific.com/page/9701-chap01?srsIid=AfmBOoqXUQFmx5azanPOksyrfyn6j2tIUwjfLqXzrVbPNQiQ5C6btfmR&srsIid=AfmBOoqe-Fsy9O8h5TFb_P1UGnjo4hZetSv_zeqGlhJU631X-k57NBVb
18. 中共中央、国务院印发《中国教育现代化2035》. 新华社. 2019.02.23. URL: http://www.gov.cn/xinwen/2019-02/23/content_5367987.htm
19. 中国国际教育行业的发展现状和前景如何. 2019. URL: <https://www.zhihu.com/question/24964404>